Atıf & Bibliyometri Merkezi | Orta | Doktora | Akademisyen

JCR Çeyreği ile Scimago (SJR) Çeyreği Neden Farklı? Q1–Q4 Farkını Anlamak

Aynı derginin JCR'de Q2, Scimago'da Q1 görünmesinin nedenleri: Web of Science ve Scopus farkı, iki ve üç yıllık atıf pencereleri, ağırlıklı SJR, farklı kategoriler, yıl etiketleri ve başvurularda hangi çeyreğin esas alındığı.

Zafer Hoca · Yayın: 07.11.2026 · 7 dk okuma

Kısaca: Aynı dergi JCR'de Q2, Scimago'da Q1 görünebilir; çünkü iki sistem farklı veri tabanını (Web of Science ve Scopus), farklı metriği (iki yıllık JIF ve üç yıllık, ağırlıklı SJR), farklı konu kategorilerini ve her kategoride farklı bir dergi kümesini kullanır. Çeyrek, derginin kendi kategorisindeki sırasına göre belirlendiği için bu farkların her biri sonucu değiştirir. Hangisinin geçerli olduğunu başvurduğunuz kuralın metni belirler.

Bu madde, iki çeyreklik sistemini yan yana koyup aradaki yöntem farkını anlatır. Etki faktörünün (JIF) nasıl hesaplandığını ayrıntılı görmek istiyorsanız önce Impact Factor nedir ve nasıl hesaplanır maddesine bakın; burada hesabın kendisini değil, iki sistemin neden farklı çeyrek ürettiğini ele alıyoruz. Bir derginin çeyreğine JCR'de ve SCImago'da adım adım nasıl bakılacağını Q1 dergi nedir, çeyreklik nasıl öğrenilir maddesinde bulabilirsiniz.

JCR çeyreği (Q1–Q4) nasıl belirlenir?

Journal Citation Reports (JCR), Clarivate'in Web of Science verisine dayanan yıllık dergi raporudur. Çeyreği belirleyen metrik Journal Impact Factor'dür (JIF): JCR yılında derginin önceki iki yılda yayımladığı yayınlara yapılan atıflar, aynı iki yıldaki “atıf alabilir” yayın sayısına bölünür. Clarivate'in JCR kılavuzuna göre atıf alabilir yayınlar, Web of Science'ta makale (article) ve derleme (review) olarak dizinlenen yayınlardır.

Sonra her konu kategorisindeki dergiler JIF'e göre sıralanır. Derginin sırası, kategorideki toplam dergi sayısına bölünür; çıkan oran (kılavuzdaki adıyla “Z”) en üstteki dörtte birlik dilimdeyse dergi Q1, en alttaki dilimdeyse Q4 olur. Aynı sırayı paylaşan dergiler iki çeyreğe bölünmez. Bir dergi birden fazla kategorideyse her kategoride ayrı bir çeyreği olur.

JCR kılavuzuna göre yalnız sanat ve beşeri bilimlere ait kategoriler JIF'e göre sıralanmaz. Bu kategorilerdeki dergilerin JIF değeri olabilir, ama JIF çeyreği olmaz. AHCI dergileriyle çalışıyorsanız “Q değeri yok” görmeniz bu yüzden olağandır.

2023'ten bu yana Clarivate, bütün Web of Science Core Collection dergilerine (ESCI ve AHCI dahil) JIF vermeye başladı; uygun kategorilerde ESCI dergileri de sıra ve çeyrek alıyor. Bu değişikliklerin indeks ve teşvik açısından anlamı SCI, SSCI, AHCI, ESCI nedir maddesinde anlatılıyor. Burada önemli olan şudur: ESCI dergilerinin sıralamaya girmesi kategorilerdeki dergi sayısını artırdı ve bazı dergilerin JCR çeyreği bu yüzden de değişti.

Scimago (SJR) çeyreği nasıl belirlenir?

SCImago Journal & Country Rank (kısaca Scimago), Scopus verisine ve Scopus'un konu sınıflamasına dayanır. Scimago'nun yardım sayfasına göre sınıflama 27 ana konu alanı ve 300'ü

aşkın özel konu kategorisinden oluşur.

Çeyreği belirleyen metrik SJR göstergesidir. SJR, X yılında derginin X-1, X-2 ve X-3 yıllarında yayımladığı belgelere gelen **ağırlıklı** atıfları sayar. Ağırlıklandırmanın mantığı şudur: her atıf eşit sayılmaz, prestiji yüksek dergilerden gelen atıf daha çok değer taşır. Ardından dergiler SJR değerine göre sıralanır ve dört eşit gruba bölünür: Q1 en yüksek, Q4 en düşük gruptur.

Scimago'da da bir dergi birden fazla kategoride yer alabilir ve her kategoride ayrı çeyrek alır. Sitenin dergi kutucuğu (widget) ise derginin **en iyi** çeyreğini ve o çeyreğin ait olduğu kategoriyi gösterir. Dergilerin tanıtım sayfalarında gördüğünüz “Scimago Q1” rozeti çoğu zaman bu en iyi değerdir.

Aynı dergi neden iki sistemde farklı çeyrekte? 7 neden

Etken	JCR	Scimago (SJR)
Veri tabanı	Web of Science Core Collection	Scopus
Metrik	Journal Impact Factor	SJR göstergesi
Atıf penceresi	Önceki 2 yılın yayınları	Önceki 3 yılın belgeleri
Atıfın değeri	Her atıf eşit sayılır	Atıflar, atıf yapan derginin prestijine göre ağırlıklandırılır
Kategori şeması	Clarivate'in Web of Science kategorileri	Scopus konu sınıflaması (27 alan, 300'ü aşkın kategori)
Kategorideki dergiler	Yalnız Web of Science'ta dizinlenen dergiler	Yalnız Scopus'ta dizinlenen dergiler
Görünen çeyrek	Her kategori için ayrı çeyrek	Kutucukta ve tanıtımlarda çoğunlukla en iyi çeyrek

Bu etkenlerden en çok gözden kaçanı **kategorideki dergi kümesidir**. Çeyrek mutlak bir kalite notu değil, göreli bir sıradır. Bir dergi, kendisinden güçlü dergilerin az olduğu bir kategoride üst dilime çıkar; aynı dergi rakiplerinin daha kalabalık olduğu bir kategoride orta dilime iner. İki veri tabanının kategorileri birebir örtüşmediği ve farklı dergileri kapsadığı için, aynı dergi iki ayrı yarışmaya katılmış gibidir.

Atıf penceresi de etkilidir. Atıfların yavaş biriktiği alanlarda (matematik, sosyal ve beşeri bilimlerin bir kısmı gibi) üç yıllık pencere dergiye iki yıllık pencereden daha olumlu bir tablo çizebilir. Ağırlıklandırma ise az ama prestijli dergilerden atıf alan bir dergiyi SJR'de yukarı taşırken, çok sayıda atıfı düşük etkili kaynaklardan alan bir dergiyi aşağı çekebilir.

Örnek: Bir dergi JCR'de Q2, Scimago'da nasıl Q1 olur?

Aşağıdaki sayılar tamamen **varsayımsaldır**; yalnız mekanizmayı göstermek için seçilmiştir.

	JCR	Scimago
Kategori	Kategori A	Kategori A'ya yakın ama aynı olmayan Kategori B
Kategorideki dergi sayısı	120	200
Derginin sırası	36.	40.

	JCR	Scimago
Sıra ÷ dergi sayısı	36 ÷ 120 = 0,30	40 ÷ 200 = 0,20
Çeyrek	Q2 (üst %25'in dışında)	Q1 (üst %25'in içinde)

Görüldüğü gibi dergi Scimago'da sıra olarak daha aşağıda olduğu hâlde, kategori daha kalabalık olduğu için oran küçülür ve dergi Q1'e girer. Buna derginin ikinci bir kategorisini de ekleyin: JCR'de Q3 olduğu başka bir kategori, Scimago'da ise yalnız en iyi çeyreğin öne çıkarılması. Sonuçta dergi web sitesinde “Q1” yazarken sizin başvurunuzda Q2 ya da Q3 sayılabilir.

Yıl etiketleri neden karışıyor?

İki sistemin yıl adlandırması da farklı okunur. JCR kılavuzuna göre “JCR yılı”, o yılın veri setindeki son tamamlanmış yıldır: örneğin 2025'te yayımlanan JCR'nin JCR yılı 2024'tür. Yani “2024 JIF'i” 2025'te ilan edilir ve 2024'te 2022–2023 yayınlarına yapılan atıfları kullanır.

Scimago'da “SJR 2024” değeri de 2024'te 2021–2023 belgelerine gelen ağırlıklı atıflara dayanır. İki sistemin “2024” dediği değerler farklı yıllardaki yayınlara bakar ve farklı tarihlerde yayımlanır. Bir kurum “makalenin yayımlandığı yıla ait çeyrek” istiyorsa, hangi sürümün o yıla karşılık geldiğini kuralın kendisinden okuyun; tahmin etmeyin.

Çeyreği not ederken her zaman üç bilgiyi birlikte yazın: kaynak (JCR ya da Scimago), yıl (hangi sürüm ya da veri yılı) ve kategori adı. “Q1 dergi” tek başına eksik bir bilgidir.

Doçentlik, teşvik ve kadro başvurusunda hangi çeyrek geçerli?

Bu sorunun tek bir cevabı yoktur; geçerli olan, başvurduğunuz kuralın açıkça adını verdiği kaynaktır. Türkiye'deki başlıca uygulamalar için genel tablo şöyledir:

- **Akademik teşvik:** Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, çeyrek katsayısını SCI, SCI-Expanded, SSCI ve AHCI dergilerindeki makaleler için ve Web of Science sınıflamasına göre uygular. Scimago çeyreği bu katsayıyı belirlemez. Hesap örnekleri akademik teşvik puanı nasıl hesaplanır maddesinde.
- **Doçentlik:** ÜAK'ın temel alan tablolarında çeyreğe göre kademelenen satırlar Web of Science indekslerindeki dergilere ilişkindir; sitedeki doçentlik maddelerinde de Scimago çeyreğiyle puan hesaplamanın sık yapılan bir hata olduğu belirtiliyor. Kendi temel alanınızın güncel tablosunu ve açıklamalarını mutlaka okuyun; strateji için doçentlik puan stratejisi maddesine bakın.
- **Üniversite atama ve yükseltme kriterleri:** Kurumdan kuruma değişir. Bazı kriter metinleri yalnız Web of Science'a, bazıları Scopus'a da yer verebilir. Kriter metninde kaynak, yıl ve kategori kuralı yazmıyorsa birimden yazılı açıklama isteyin.
- **Yurt dışı başvurular ve fon programları:** Çağrı metninde hangi listeye bakılacağı yazar; yazmıyorsa iki değeri de kaynak adıyla birlikte verin.

Bir dergi Scopus'ta olup Web of Science'ta olmayabilir ya da tersi. Yalnız Scopus'ta dizinlenen bir derginin JCR çeyreği yoktur; “Scimago Q1” olması onu SCIE ya da SSCI dergisi yapmaz. Önce indeks durumunu, sonra çeyreği kontrol edin.

Adım adım: Bir derginin iki çeyreğini doğru kontrol etme

1. **İndeksi doğrulayın:** Derginin Web of Science'taki durumunu Master Journal List'ten, Scopus'taki durumunu Scopus kaynak listesinden ISSN ile kontrol edin. Scopus tarafı için

Scopus nedir ve nasıl kullanılır maddesi yol gösterir.

2. **JCR'de bütün kategorileri açın:** Derginin her kategorideki sırasını, toplam dergi sayısını ve çeyreğini not edin; yalnız en iyisini değil.
3. **Scimago'da kategori listesine bakın:** Dergi sayfasında her kategori için yıllara göre çeyrek gösterilir; kutucuktaki en iyi çeyrekle yetinmeyin.
4. **Yılı eşleştirin:** Makalenizin yayın yılını ve kuralın istediği sürümü (ör. “yayın yılına ait” ya da “en son yayımlanan”) yan yana yazın.
5. **Kanıtı saklayın:** Tarihli ekran görüntüsü alın. Değerler yeni sürümle değişebildiği için başvuru ya da itiraz sırasında bu kayıt işinize yarar.

Dergi seçimi aşamasındaysanız çeyreği tek ölçüt yapmayın; kapsam, hakem süreci ve yayın ücreti de önemlidir. Ayrıntılar dergi seçim kriterleri maddesinde, uygun dergiyi daraltmak için de Dergi Bulucu aracında.

Sık yapılan hatalar

- **Dergi sitesindeki rozete güvenmek:** “Q1” rozeti çoğu zaman Scimago'daki en iyi kategoriyi gösterir; kaynak ve yıl belirtilmez.
- **İki sistemi karışık kullanmak:** Bir makale için JCR, diğeri için Scimago çeyreği yazmak puan hesabını geçersiz kılabilir.
- **Yıl kaydırmasını gözden kaçırmak:** “2025 JCR” ile “2025 JIF” aynı şey değildir.
- **Kategori seçimini kendine göre yapmak:** Kural hangi kategorinin esas alınacağını söylüyorsa ona uyun; söylemiyorsa bütün kategorileri beyan edip birimden görüş isteyin.
- **Çeyreği kaliteyle eş tutmak:** Çeyrek göreli bir sıradır. Q1 bir dergide yayımlamak bile yağmacı dergi kontrolünü gereksiz kılmaz; adı benzeyen sahte dergiler de görülür.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- SCImago Journal & Country Rank — Help (SJR tanımı, üç yıllık pencere, çeyreklerin dört eşit gruba bölünmesi, konu sınıflaması)
- Journal Citation Reports (Clarivate)
- Web of Science Master Journal List
- Mevzuat Bilgi Sistemi — Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nin güncel metni

Etiketler: #Atıf #Q1 Dergi #SCI #Scopus

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza